

מסורת הש"ס

חומר בקודש פרק שלישי חגיגה

כה.

עין משפט נר מצוה

בא א מיי פ"א מהל' טומאת מת ה' ה' מ"ב ב מיי פ"ד מהל' פרה אלוהה ה' ד' מ"ג ג מיי שם הלכה ג' מ"ד ד מיי שם הלכה ד'

רבינו חננאל

מדקדקי ביהודה נאמנין מכלל בגליל אין נאמנין מ"ט אמר ר"ל מפני שמפסקת ביניהם מדור הכותש וכו'ן שצריך לעבור בתוכם חיישין שמא מטמא טומאת ארץ העמים ומקשינן ויתנגה להחיה חבית בשדה חבית או במגדל דהא לא נטמאה בטומאת ארץ העמים ופרקינן מתני' רבי היא דאמר אהל זרוק לא הוי אהל דחגיגה הנכנס בארץ העמים בשדה חבית ומגדל ר' מטמא ור' יוסי בר' יהודה מטהר וכבר פירשנוהו בעירובין פ"ק בכל מערבין ומקשינן טוב ולייתוה בכלי חרש המוקף צמיד פתיל ופרקינן אי' אלעזר שוין אין קדש ניצל בצמיד פתיל אי' והתניא [אין] בצמיד ניצל בצמיד פתיל ומוקדתי הכי אין מי חטאת ניצל בצמיד פתיל הא (א) מים שאין מקדשין ניצולין בצמיד תוב מקשינן ויתנגה וכו' לא מצו לאתויי מדוריו הכותש שעוברין בתוכם והא' עולא חביתא מדרכו בגלילא פי' חביתא מטהרין האוכלין והמקשינן בגליל. ודחי מנחיתין אותם ואם יבא אליהו וידוע שלא נטמאו אצ"פ שדורין מפסקת אותה שנה מטהרה (ג). ובשעת הגיתות והבדדים נאמרים אף על התרומה וזיתיו וישייר קופה אחת ויתנגה לעיני כהן. ואי מהזנין הוא למה לי לעיני כהן. ופרקי' מנחיתין בחיפ' והא דקתי לעיני כהן מכלל הן שאין נאמנין באפלי שכבר עברו הגיתות והבדדין ואבותיו של רב נחמן הוי לזון הרבה והוי מתאחרין הרבה אחרי כל אדם ובא רב יוסף לאוקומה הא דתנא יתנגה לעיני כהן בגליל שאינם נאמנים לעולם ומוחבנין עליה והא [תניא] עבר הירדן וגליל הרי הן כיהודה נאמנין על היין בשעת היין כו' ואסיקנא אלא מחזורתא באפלי: עברו חבית של יין של תרומה לא יקבלוה כו' הא דבעי מרב ששת עבר וקיבל מהו שניתינה לגת הבאה אה לאו פשטי ליה מהא

שרצועה ש' בותים מפסקת. הקשה הר"ר אלחנן היאך היו מציאין אפר פרה לגליל דא"ל לעשות אלא צירושלים וא"כ נטמא בהנחת דרך ארץ העמים ושמה דבשיל קטן איכא להציא דרך שם אצל להציא יין ושמן לנסכים צעי שזיל גדול א] אצל ז"ע היאך עולין לרגל מן הגליל ב] כיון דאפסקיה ליה רצועה נטמא וצעי הזהב ג' ו' כדאמר פ' כ"ג צמיר (דף נד.) הקשה הר"ר אלחנן דמציא צמירא פ"ק ארץ העמים נטמאה מקוואותיה ושזיליהן טמאין ארץ הכותש טהורה ומקוואותיהן טהורין ושזיליהן טהורים כו' ונראה למורי דהתם נשנית קודם שקלקלו לדמות יונה כדאיתא פ"ק דחולין (דף ו.) והכי משמע צירושלמי דע"ז פ"ב צעו כותאי קומי רבי אצבו אצומיכס היו מסתפקין משלנו מפני מה אין אהם מסתפקין משלנו אמר להו אצומיכס לא קלקלו מעשיהם אהם קלקלם מעשיהם דמנין תמן א"י טהורה מקוואותיה טהורים כו' ולאחר שנתקלקלו שאף רבי מאיר מצינו שגזר עליהן צ"ק דחולין: **אח"כ** וירוק דא"י שמייה אהל. צפרק כ"ג צמיר (דף נה.) ושם אמר כתנאי הנכנס לארץ העמים צשידה חבית ומגדל רבי מטמא ורבי יוסי צר יהודה מטהר מאי לאו דרבי סבר משום אוריה גזרו ורבי יוסי סבר לא גזרו משום אוריה לא דרבי' משום גושא גזרו משום אוריה לא גזרו מר סבר אהל זרוק לא שמייה אהל ומר סבר שמייה אהל והתניא רבי יוסי צר יהודה אומר חבית מלאה (א) ספרים וזרקת על פני המת צאהל טמאה וכו' וקשה מאי קאמר כיון דס"ל שמייה אהל אמאי זרק

המדומעות. מפרש בגמרא. והשתא משמע של טבל תרומה וחולין מעורבין: **שבעים יום**. מקדימין לטהר את הכלים. גיתות של יין צדים של שמן: **גב' רצועה**. של ארץ העמים מפסקת בין גליל ליהודה וירושלים ציהודה היא וא"ל להציא לירושלים צטהרה לפי שגזרו חכמים טומאה על ארץ העמים ואפילו של חכמים שמגליל אינו צא לנסכים: **אהל זרוק**. אהל המיטלטל ומזרק לאו שמייה אהל להיות מפסקת בין אוריה של ארץ העמים והס גזרו על אוריה: **שונין**. תנאים שונין צרייתא שאין הקודש ניצל צמיר פתיל: **אין חטאת**. מי אפר פרה: **שאינן מקודשין**. שלא ניתן האפר עליהן עדיין: **ניצולין**. וכשידין לקדש אחר כך: **מדכן**. מטהרין יין ושמן לצונת. ואי רצועה מפסקת להם מטהרין: **שמה יצא אהלו**. ויראה להן שזיל צה שאינו מארץ העמים: **הגומר אס ויסיו**. עס הארץ שצא לגומר את זמיו: **ישייר קופה אחת**. לצורך תרומותיו: **ויסנגה לעיני כהן**. ויראנה שלא הוכשרו הזיתים והכהן ישנה צטהרה. אלאהם צשעת הגיתות והבדדים אין נאמנים: **באפלי**. שכבר עבר זמן הגיתות לרובא דעלמא קאמר דלא מהימן: **לשל צית אצין**. אפלי הוו: **בגלילא שנו**. ומתני' דקא מני דמהימני ציהודה קאי דקמי רישא צציהודה נאמנין על טהרות יין ושמן ועלה קאי וצשעת הגיתות והבדדים אף על התרומה: יכול

(א) גיתין ח: עירובין ל: מיר (ה, ב) צ"ל והתקן. (ג, א) פרה פ"א מ"א, (ד, נה) ו: טהרות פ"ט מ"ד, (ו, צ"ל) לעיני ע"י תוס' וכן גרס הערוך ערך עין וכן צמוספתא פ"י דטהרות, (ו) [תוספתא] פ"ג, (ח) [דמקוואות] פ"א, (ט) צ"ל כלים, (י) ו:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה שרצועה וכו' אבל צ"ע האך עולין דרגל. עין ח' שער אפרים ס"ו לו:

הגהות מהר"ב רנשבורג

[א] תוס' ד"ה שרצועה כו' אצל ז"ע אין עולין לרגל מן הגליל כו' צ"ב ונע"ד שהיו עולין ע"י שזורים וע"י דלמות דהוי אהל מפסקת לב"ע מ"ש תוס' בעירובין דף לא ע"א צדיה ומר סבר וכו' ומה שלא המירו כגו הכא ע"כ כמו הקשה צפרק טורי אהן י"ל מ"ש שם הרש"א הי"ל בעירובין מ"סו: הי"ל משום דלא שכיח לא המירו אצל לענין עולת רגל דהוי עשה דאורייתא שפיר המירו וד"ק: [ב] שם צא"ד כיון דאפסקי' ליה רצועה נטמא וצעי הזהב ג' ו' וכו' צ"ב עיין שם יתקן מ"ש צוה:

מוסף רש"י

אהל זרוק לאו שמייה אהל. אהל המיטלטל אינו אהל צשעת טלטול, אלאה צחלה דקא מפסקת ואי אהל צינו לאורי ארץ העמים לאו צחלה היא (גיתין ח.) וכל שאינו אהל אינו חוץ (עירובין ל:). בשדה. מרכבת נשים, עגלה עשירה קוספתא (שם), מגדל. משט"ר (שם) וטעמא אותה צאור (גיתין ח.). חביריא מוכרין בגלילא. חמרים צנגליל מטהרים יום נלכסינן ושמין לתנחום. שמה יצנה צמה"ק צציהיה (נדה ל:).

על פני המת טמאה אהל זרוק הוא וחוצץ וי"מ והתניא לשון קושיא הוי והכי פריך כדפרשנין וחוצץ ואח"כ דמסיק וקאמר ואי צעית אימא גר' דרבי' לא שמייה אהל וגרס דרבי' משום אוריה ומר סבר דלא שמייה ולא גזרו ציה רבנן והקשה הר"ר אלחנן דצשמענין משמע דפליגי אי שמייה אהל צזרוק אי לא והכי נמי צפ' צכל מערבין (עירובין דף נז.) ושם ודומק הוא לומר דנקט הכא לישנא דאהל זרוק משום דמעיקרא צעי למימר ליה ולפי המסקנא אינו ועוד קשה להר"י דהתם נמי צ"ל לרבי יוסי צר יהודה דשמייה אהל כי מוקי פלוגתא צשמה יואל ראשו ורובו ולית ליה טעמא דאוריה לא שמייה ואמאי מטהר רבי יוסי אס לא מטעם דאהל זרוק שמייה אהל ומהדר קושין לדוכתא מתציבה מלאה ספרים אמאי מטמא ומיכר ר"י דלעולם אמת הוא דפליגי צאהל זרוק שמייה אהל ודוקא כגון שידה חבית ומגדל שהולכים אצל זרק חבית לא הוי אהל וכן משמע צמסכת אהלום (פ"ח מ"ה) עוף הפורח או הקופץ וספינה המטרפת לא הוי אהל ומייתי סיעתא מזורק חבית מלאה ספרים מדקאמר ואס היתה מונחת טהורה והיינו צנחלת צנחא והיינו אהל זרוק וזרק דרישא לא חשיב אהל זרוק דומיא דעוף הפורח: **שונין אין** הקדש ניצול צמוקף צמיד פתיל. צ"ע אמאי לא חשיב אהל גבי צמולות דתרומה מעיני צציליה הימקין (גיתין דף סא:) ושם דניצלת צהא דלחמ דמקדיין תרומה אכל ע"ה צמוקף צמיד פתיל הר"ר אלחנן ויש להקשות על הא דלחמ צפ"ק דנדה (דף ה:) ושם ומה כלי חרס המוקף צמיד פתיל אהל המת אינו מצייל צמעט לעת צצנדה ומאי קאמר צמאי מצייל צמת היינו צתרומה ולא צקדש כדאיתא הכא צצכי מצייל נמי צמעט לעת צצנדה דקאמר התם צמעט לעת צצנדה לקדש אצל לא לתרומה וי"ל דכהא לא שייך הלכה אי לא מטמא לה וס"ק ומה כלי חרס המצייל צאהל המת צמאי צשטמא לה כגון לתרומה אינו מצייל צמעט לעת צמאי צשטמא דהיינו לקדש דוקא: **יתנגנה לעיני כהן**. פרש"י ויראה שלא הוכשרו הזיתים משמע מהכא דבעינן הכשר צזיתים ולא מכשר ליה צשעת מסיקה ודלא כפר"ת שפירש צפ"ק דצנת (דף נ:). אס אהת מקיטטי גזרני על המסיקה ושזו גזר לה וכן משמע צכולה תוספתא דטהרות פ"ק ג' דתני דבעינן צזיתים הכשר ויש טעם נכון לדבר כדפי' ר"י צשמשקא וציתים אינו אהל מוהל צעלמא ולא חשיב משקה. לעיני כהן גר' וכן גרס רש"י והכי איתא צצקר המשנה דטהרות הגומר וציתו יתנגה לעיני כהן דצרי רבי מאיר רבי יהודה אומר ימסור לו מפתח ומאן דגרס לעני כהן צציוס הוא צידו:

בגלילא שנו. שיש להם רוב שמן ומאחרים צצדים צצרו שמן שיש להם לעשות והכי נמי אמר פ"ק פ"ה (שצת דף מז.) ושם גבי מטלטלין כיונא אצב קיטמא כלומר מחתה אצב קיטמא כלעיל מינה מחתה אצב אפרה וכן פירש צצרוך ועדיף טפי מכלכלה ואצן צצחוכה ואחציו ליה ושזין שאס יש צה צצרי פתילה שאסור לטלטלה צצטל הכלי והשמן אצב הפתילה ומוקי לה צגלילא שנו כלומר צשעיריים הוו מרזב שמן ולא קפדי עליה צצטיל ליה אצב פתילה ודוגמא לדבר דהוא דצפ"ק דסנהדרין (דף נא:) טול אגרתא וכתוב לאחנא צני גלילאה עילאי ותתאי כו' לאפרושי מעשרה ממעטנא דזיתא וצמיר פ' צ"ב (דף לא:) צגלילא שנו דחמרתא שני משחא ויין היה מצייל להם הרבה ורוב צציתין צצן כדמשמע מהמוציא וי"מ (שצת דף עה.) דקתי מים כדי לשוף את הקילור דחשיב משום דשכיח לרפואה טפי צשמייה שלא היו שזמין רק יין ממוך עושרס צגליל אפ"ה הוו עדיף להם היין מן השמן משמע שהיה להם רוב שמן צוול כדפרי' ומיחו פירש רש"י צגלילא שנו דפרק כירה (שם דף מז.) שהיו עניים ולא היו להם פחילות מצויות וצהמוציא (שם דף עה.) פירש מתוך שהיו עניים לא היו עושין רפואה רק ממים ולא מיין ולא משמע כן דא"כ גס צציתים מים שכיח טפי כיון שלא היה להם יין פורתא לשפות הקילור והיה להם לשער צשמייה ועוד מצינו צצחולין צצ' אוחו ואת צצו (דף עה.) ועבר יום הכפורים צגליל משמע שחיו עשירים ומרצים צצטודות ועוד מה שפי' דלא היו פחילות מצויות הא אמרינן צציליה צצא קמא (דף קה:) מקצלין מן הנשים דצר מועט כלי פשתן צגליל אלתא שמוצי פשתן צציהים וכו' קאמר לישנא דאסור לטלטלה דמשמע דקאי אפחילה דשייך צה לשון נקבה דהא נר לשון זכר דאיכא למימר דקאי אקערה דמייתי לה לעיל מותר השמן צצנר וצצקערה מותר וגם מצינו לשון נקבה אחר נר מנוכה צכתה אין וקוק לה (שצת דף סה.) כל זה פי' הר"י וגם רבינו מאיר פירש כן ועוד הוסיף כי מרזב יין היה להם כצב עניים וטוב המים לרפואה: